

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ GIS

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Περίληψη

Μελέτη σχετικά με τη βιωσιμότητα των μικρών και μεσαίων ΠΓΕ	1
Δομή της μελέτης	2
Στόχοι της μελέτης.....	2
Μέρος πρώτο: εισαγωγή και πλαίσιο	3
Μέρος δεύτερο: συλλογή και ανάλυση δεδομένων.....	4
Μέρος τρίτο: το ερωτηματολόγιο για τις περιφέρειες & αποτελέσματα.....	5
Μέρος τέταρτο: μελέτες περιπτώσεων και αποτελέσματα	7
Μέρος πέμπτο: Συμπεράσματα και συστάσεις πολιτικής.....	8

Η μετάφραση στα ελληνικά πραγματοποιήθηκε με τη χρήση μεταφραστικού λογισμικού. Για τυχόν διευκρινίσεις, παρακαλούμε ανατρέξτε στην αγγλική έκδοση.

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η μελέτη χωρίζεται σε πέντε κύρια μέρη.

1. **Η εισαγωγή** έχει ως στόχο να **πλαισιώσει την έννοια της βιωσιμότητας**, παρέχοντας τους πιο ευρέως αποδεκτούς ορισμούς στη βιβλιογραφία και από τα θεσμικά όργανα. Το θέμα της βιωσιμότητας εξετάζεται στο πλαίσιο της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής διάστασης. Επιπλέον, η εισαγωγή εξηγεί το **σχετικό νομοθετικό πλαίσιο**, επισημαίνοντας τυχόν πολιτικές ή στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που λαμβάνουν υπόψη τη βιωσιμότητα και αφορούν τις ΓΕ.
2. **Στο πρώτο μέρος** παρουσιάζεται το έργο της συλλογής και ανάλυσης **δεδομένων** που πραγματοποιήθηκε σε 489 γεωγραφικές ενδείξεις που ανήκουν σε ορισμένες περιφέρειες μέλη της AREPO. Η φάση αυτή χρησιμεύει για την κατανόηση του μεγέθους των συστημάτων γεωγραφικών ενδείξεων και των οικονομικών-παραγωγικών χαρακτηριστικών τους, επιβεβαιώνοντας ορισμένα συμπεράσματα των μελετών που έχουν διεξαχθεί από φορείς και θεσμικά όργανα της ΕΕ και των κρατών μελών.
3. **Το δεύτερο μέρος** της μελέτης παρουσιάζει το **ερωτηματολόγιο** που υποβλήθηκε στις περιφέρειες μέλη της AREPO και την **ανάλυση των απαντήσεων που ελήφθησαν**. Το ερωτηματολόγιο αποσκοπούσε στην κατανόηση της αντίληψης των περιφερειών για τις μικρές και μεσαίες γεωγραφικές ενδείξεις. Επιπλέον, επεσήμανε τις ενάρετες στρατηγικές που ήδη εφαρμόζονται σε ορισμένες περιφέρειες για την υποστήριξη των ΓΕ που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.
4. **Το τρίτο μέρος** περιλαμβάνει έξι μικρές και μεσαίες γεωγραφικές ενδείξεις σε επίπεδο ΕΕ. Με την υποστήριξη των περιφερειών, επιλέχθηκαν έξι ΠΓΕ και ήρθαν σε επαφή με αυτές για τη διεξαγωγή **μελετών περίπτωσης** και τη διερεύνηση σε βάθος των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν από την άποψη των παραγωγών.
5. **Τέλος, τα συμπεράσματα** αποτελούν το εργαλείο για τη συμπύκνωση των κύριων συμπερασμάτων της μελέτης και την παροχή **πολιτικών και τεχνικών συστάσεων** προς τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τις περιφέρειες και τις οργανώσεις παραγωγών. Η έμφαση στις καλές πρακτικές και η παροχή προτάσεων μπορεί να αποτελέσει το πρώτο βήμα για τη χάραξη μιας αποτελεσματικής στρατηγικής για τη στήριξη των μικρών και μεσαίων γεωγραφικών ενδείξεων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η μελέτη απορρέει από τα αιτήματα ορισμένων περιφερειών μελών της AREPO για τη διερεύνηση της βιωσιμότητας των μικρών και μεσαίων γεωγραφικών ενδείξεων. Συγκεκριμένα, το ερώτημα προκύπτει από τη μελέτη που ανέθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΚ) με τίτλο [Study on the economic value of EU quality schemes, geographical indications \(GI\) and traditional specialities guaranteed \(TSG\)](#).

Η μελέτη αυτή αναδεικνύει τις μεγάλες δυνατότητες του τομέα των γεωγραφικών ενδείξεων, επιβεβαιώνοντας τον θετικό αντίκτυπό του ως εργαλείο για την αγροτική και εδαφική ανάπτυξη.

Ο θετικός αντίκτυπος αφορά κυρίως την αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών, την ανάπτυξη ενός τομέα έντασης εργασίας, την ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της παραγωγής και τη στήριξη της προώθησης. Υπάρχουν επίσης **θετικές εξωτερικές επιδράσεις**, όπως η διατήρηση των παραδόσεων, η πολιτιστική ενίσχυση, η διάρθρωση ενός ενεργού κοινωνικού δικτύου, ο συντονισμός μεταξύ των παραγωγών και άλλων φορέων της αλυσίδας, η δημιουργία δομών διακυβέρνησης, η ενθάρρυνση του

τουρισμού, το εδαφικό μάρκετινγκ, η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, η ενθάρρυνση του θεμιτού ανταγωνισμού για τους παραγωγούς, η διατήρηση των τοπίων κ.λπ.

Ωστόσο, τόσο από την παρούσα μελέτη όσο και από τη βιβλιογραφία προκύπτουν **αρνητικά στοιχεία, τα οποία δείχνουν σημαντικές ανισότητες στον τομέα**. Οι ανισότητες αναδεικνύονται κυρίως σε επίπεδο οικονομικής παραγωγής και αφορούν ανισότητες μεταξύ κρατών μελών (ΚΜ), περιφερειακές ανισότητες, καθώς και ανισότητες εντός των κατηγοριών παραγωγής και των τομέων.

Τα στοιχεία οικονομικής παραγωγής χρησιμεύουν ως δείκτες ότι υπάρχουν κενά σε ορισμένους μηχανισμούς που αξίζει να επισημανθούν για πιθανή παρέμβαση.

Ως εκ τούτου, η μελέτη αποσκοπεί στη διερεύνηση της **ανομοιογένειας των συστημάτων της αλυσίδας εφοδιασμού σε διάφορα επίπεδα, στην κατανόηση των λόγων που υπονομεύουν τη βιωσιμότητα των αλυσίδων εφοδιασμού ΓΕ** (ιδίως των μικρών και μεσαίων ΓΕ) και στη διερεύνηση των λόγων για τους οποίους ορισμένες ΓΕ καθίστανται μη παραγωγικές με την πάροδο του χρόνου.

Μετά το πέρας της μελέτης, **στόχος της AREPO είναι να παράσχει κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις πολιτικής** για πιθανές στρατηγικές που πρέπει να εφαρμοστούν και να στηρίξουν μια ολοκληρωμένη βιωσιμότητα για τις μικρές και μεσαίες ΓΠ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΛΑΪΣΙΟ

Η έννοια της βιωσιμότητας είναι μια από τις πιο σύγχρονες και βρίσκει εφαρμογή σε πολλούς τομείς, όχι μόνο στη γεωργία και τα τρόφιμα.

Η ιδέα της βιωσιμότητας είναι περιεκτική και δεν έχει έναν ενιαίο ορισμό. Στη βιβλιογραφία και στα θεσμικά όργανα, συχνά γίνεται αναφορά σε έναν ορισμό που δημοσιεύεται στην έκθεση "[Το κοινό μας μέλλον](#)" της Παγκόσμιας Επιτροπής για το περιβάλλον και την ανάπτυξη του Προγράμματος Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών. Η **αιεφόρος ανάπτυξη** ορίζεται ως *"ανάπτυξη που εξασφαλίζει ότι οι ανάγκες της παρούσας γενιάς ικανοποιούνται χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες"*.

Από την άλλη πλευρά, οι πιο πρόσφατοι ορισμοί αφορούν κυρίως τις δημοσιεύσεις των θεσμικών οργάνων, αλλά δεν υπάρχει ακριβής ορισμός σε επίπεδο ΕΕ. Παρακάτω, θα βρείτε μια επισκόπηση των ορισμών βιωσιμότητας από τη βιβλιογραφία που μελετήθηκε και αφορά τον τομέα των τροφίμων.

Οικονομική βιωσιμότητα: εξασφάλιση οικονομικής αποδοτικότητας και εισοδήματος για τις επιχειρήσεις. Το σύστημα πρέπει να παράγει εισόδημα και **μακροχρόνια εργασία**, προς όφελος των παραγωγών σε όλη την αλυσίδα παραγωγής, από τον παραγωγό έως τον καταναλωτή. Σε οικονομικό επίπεδο, η βιωσιμότητα και η βιώσιμη ανάπτυξη αναφέρονται στην **έξυπνη ανάπτυξη των επιχειρήσεων**, με μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, δράση για τη μείωση του κόστους και **επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη**.

Κοινωνική βιωσιμότητα: διασφάλιση της ποιότητας ζωής των πολιτών, της ασφάλειας, της προστασίας και των υπηρεσιών. Η κοινωνική βιωσιμότητα επιτυγχάνεται με την **ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής** και τη δυνατότητα συμμετοχής όλων των πολιτών, δημιουργώντας συνδέσεις και δίκτυα μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών. Η **δημιουργία δικτύων** μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερομένων ενισχύει το κοινωνικό δίκτυο και τη συνειδητοποίηση των καταναλωτών ότι αποτελούν μέρος ενός συστήματος ποιότητας. Το σύστημα γεωγραφικής ένδειξης επηρεάζει επίσης τον **εκπαιδευτικό τομέα**, προσελκύοντας νέους ανθρώπους στην παραγωγή και ενθαρρύνοντας την αλλαγή γενεών. Επιπλέον, η κοινωνική βιωσιμότητα ενδιαφέρεται επίσης για δίκαιες ευκαιρίες, λαμβάνει υπόψη την ηθική και προωθεί την ανάπτυξη της κοινότητας. Η έννοια της

κοινωνικής βιωσιμότητας περιλαμβάνει επίσης τη **διατροφική πτυχή** και την κατάλληλη επικοινωνία με τον καταναλωτή.

Περιβαλλοντική βιωσιμότητα: εξασφάλιση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των φυσικών πόρων, σεβασμός του περιβάλλοντος σε όλες του τις μορφές και εφαρμογή ενός είδους **ανανεώσιμης ανθεκτικότητας στις νέες κλιματικές προκλήσεις, που** τώρα επιδεινώνονται από την ανθρώπινη δράση. Οι πυλώνες της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στα τρόφιμα αφορούν τη μειωμένη χρήση της γης και των πόρων, όπως το νερό και η ενέργεια, τη **μείωση των αποβλήτων τροφίμων, τη διατήρηση των τοπίων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία του περιβάλλοντος.**

Η διασταύρωση των εννοιών οδηγεί σε μια ακόμη διαφορετική άποψη:

- **Οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα:** Η διασταύρωση των δύο οραμάτων της βιωσιμότητας δίνει έμφαση στη δίκαιη φορολογία, την επιχειρηματική ηθική, το εμπόριο, τα δικαιώματα των εργαζομένων και τη βιώσιμη διακυβέρνηση (δηλ. όλα όσα σχετίζονται με τις ομάδες διαχείρισης σε πολλαπλά επίπεδα, από τα ιδρύματα έως τις οργανώσεις παραγωγών).
- **Κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα:** η διασταύρωση οδηγεί στην ενίσχυση του σεβασμού για το περιβάλλον και τους τόπους στους οποίους ζούμε, τη συμμετοχή του κοινού σε θετικές περιβαλλοντικές δράσεις, την υποβολή εκθέσεων και τη δημοσίευση.
- **Περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα:** η διασταύρωση αυτών των δύο εννοιών οδηγεί στην ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης στην παραγωγή, στην ανάπτυξη και χρήση ειδικών επιδοτήσεων και όλων των δράσεων, συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων άνθρακα, για την προώθηση της μείωσης των εκπομπών.

Σε νομοθετικό επίπεδο της ΕΕ, υπάρχουν ήδη πολυάριθμες στρατηγικές και πολιτικές για την προώθηση της βιωσιμότητας των συστημάτων παραγωγής γεωργικών προϊόντων διατροφής.

Γίνεται αναφορά στις δράσεις που ορίζονται από την **Κοινή Γεωργική Πολιτική, τη στρατηγική "Από το αγρόκτημα στο πιάτο", την πολιτική επισήμανσης των τροφίμων, την πολιτική για τη βιολογική γεωργία, το μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές, τις πολιτικές για τη γεωργία με βάση τον άνθρακα, τις πολιτικές για την ασφάλεια των τροφίμων, το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου, την πολιτική προώθησης, το σχέδιο δράσης για τη διανοητική ιδιοκτησία και την εμπορική πολιτική.**

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Στο δεύτερο μέρος αναλύονται τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην προαναφερθείσα μελέτη που ανατέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σε παραγωγικό και οικονομικό επίπεδο, φαίνεται ότι το 2017 εννέα προϊόντα, που αντιστοιχούν στο 0,3% του συνολικού αριθμού των γεωγραφικών ενδείξεων που έχουν καταχωριστεί στην ΕΕ, αντιπροσώπευαν το 27% της συνολικής αξίας των πωλήσεων.

Ως εκ τούτου, είκοσι τέσσερα αγροδιατροφικά προϊόντα αντιπροσωπεύουν το 42% της συνολικής αξίας των πωλήσεων. Το 90% των γεωγραφικών ενδείξεων γεωργικών προϊόντων διατροφής αντιπροσωπεύουν το 40% της αξίας των πωλήσεων.

Οι κυρίαρχοι τομείς είναι τα **γαλακτοκομικά** (δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών σχετίζεται με το τυρί), τα **προϊόντα κρέατος** και η **μπύρα**.

Ο όρος μικρές και μεσαίες ΓΔ αναφέρεται στο οικονομικό μέγεθος και την περιοχή παραγωγής. Λαμβάνοντας υπόψη αποκλειστικά τον αγροδιατροφικό τομέα, οι μικρές κλίμακας ΓΕ/ΔΤΠ καλύπτουν τις αλυσίδες αξίας με αξία πωλήσεων μικρότερη από 1 εκατομμύριο ευρώ. Το 2017, αντιπροσώπευαν το 48% του συνολικού αριθμού των ΓΕ της ΕΕ (περίπου 1.600), μόνο το 0,5% της συνολικής αξίας πωλήσεων υπό ΓΕ (για οικονομική αξία 418 εκατ. ευρώ).

Στη συνέχεια, η μελέτη συνέλεξε στοιχεία που επικαιροποιήθηκαν έως το 2019-2020 για 489 γεωγραφικές ενδείξεις που ανήκουν σε είκοσι δύο διαφορετικές ευρωπαϊκές περιφέρειες από τέσσερα κράτη μέλη. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν **αφορούν γεωγραφικά και περιγραφικά δεδομένα** (γεωγραφία, προϊόν, ΓΕ, κατηγορία, διακυβέρνηση, περιοχή), **δεδομένα παραγωγής** (περιοχή/αριθμός παραγωγών, παραγόμενη ποσότητα, περιφερειακή ποσότητα, πιστοποιημένη παραγωγή, εξαγόμενη ποσότητα) και **οικονομικά δεδομένα** (κύκλος εργασιών, έσοδα από εξαγωγές, τιμές προέλευσης και τελική τιμή, περιφερειακή αξία).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, οι **ανισότητες επιβεβαιώνονται**. Στις διάφορες περιφέρειες, οι κυρίαρχοι τομείς είναι το τυρί, το κρέας και η μύρα, αλλά υπάρχουν διαφορές μεταξύ των γεωγραφικών ενδείξεων και μεταξύ των περιφερειών και των κρατών μελών.

Τα στοιχεία έδειξαν ότι το ισχύον σύστημα είναι πολύ αποτελεσματικό για τις ΓΕ που περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό παραγωγών και έχουν υψηλό ποσοστό συντονισμού της αλυσίδας. Ωστόσο, παρουσιάζει ελλείψεις όταν οι αλυσίδες ΓΕ είναι "μικρές". **Οι διαφορές μεταξύ των διαφόρων τομέων ΓΕ οδηγούν τότε σε δυσκολίες στην αξιολόγηση.**

Σε επίπεδο κρατών μελών, με βάση τα στοιχεία του 2017, η Γαλλία και η Ιταλία έχουν οικονομική αξία που σχετίζεται με τις γεωγραφικές ενδείξεις άνω των 10 δισεκατομμυρίων, η Γερμανία και η Ισπανία έχουν αξία μεταξύ 5 και 10 δισεκατομμυρίων, ενώ τα υπόλοιπα 19 κράτη μέλη έχουν οικονομική αξία που σχετίζεται με τις γεωγραφικές ενδείξεις μικρότερη από 1 δισεκατομμύριο.

Τα κύρια αποτελέσματα μπορούν επομένως να συνοψιστούν ως εξής:

- Οικονομική-παραγωγική **ανισότητα εντός της ίδιας περιοχής**,
- Οικονομική-παραγωγική **ανισότητα μεταξύ τομέων** (τόσο εντός της ίδιας περιοχής όσο και μεταξύ διαφορετικών περιοχών),
- **Ανισοκατανομή των γεωγραφικών ενδείξεων μεταξύ των κρατών μελών**,
- **Χαμηλά επίπεδα εξαγωγών**: οι περισσότερες γεωγραφικές ενδείξεις διαθέτουν το προϊόν στην αγορά μόνο σε μια περιοχή, εντός της περιφέρειας και το πολύ στην εθνική αγορά,
- Αρκετοί παραγωγοί παράγουν σύμφωνα με τις προδιαγραφές του προϊόντος αλλά δεν πιστοποιούν,
- Αρκετές γεωγραφικές ενδείξεις έχουν ανεπαρκή παραγωγή και οικονομικό όγκο,
- Ορισμένες ΓΔ βρίσκονται σε παρακμή ή είναι μη παραγωγικές εδώ και χρόνια.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ & ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε για να κατανοηθούν οι αντιλήψεις των περιφερειών σχετικά με τις μικρές και μεσαίες γεωγραφικές ενδείξεις.

Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε τρία κύρια μέρη με διαφορετικούς στόχους:

- **"ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ"**. Μετά από μια σύντομη εισαγωγή στα οικονομικά και παραγωγικά δεδομένα, οι εκπρόσωποι των περιφερειών κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικά με την αντίληψη των μικρών

Μάιος 2022

γεωγραφικών ενδείξεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ορισμένες γεωγραφικές ενδείξεις εξαφανίστηκαν με την παύση της παραγωγής ή με την απόφαση να μην πιστοποιείται πλέον το προϊόν.

- **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ.** Οι εκπρόσωποι των περιφερειών κλήθηκαν να δηλώσουν ποιες θεωρούν τις προτεραιότητες στην προστασία των ΓΠ και ποιοι είναι οι πιο σημαντικοί τομείς παρέμβασης.
- **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.** Ζητήθηκε από τους εκπροσώπους των περιφερειών να εκφράσουν τις απόψεις τους, να προτείνουν λύσεις και να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τις τρέχουσες καλές πρακτικές.

Το ερωτηματολόγιο είναι δομημένο σε 39 ερωτήσεις: κλειστές, ημίκλειστες και ανοικτές ερωτήσεις. 20 περιφέρειες μέλη της AREPO από την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία και τη Γερμανία έδωσαν πολύ λεπτομερείς απαντήσεις.

Οι περιφέρειες υπέδειξαν **περισσότερες από πενήντα γεωγραφικές ενδείξεις που έχουν εξαφανιστεί ή βρίσκονται σε εξαιρετικά δύσκολη κατάσταση.**

Σύμφωνα με τις περιφέρειες, οι τρεις κύριοι λόγοι για την εξαφάνιση των μικρών και μεσαίων γεωγραφικών ενδείξεων είναι:

- 1) **Η έλλειψη οικονομικής βιωσιμότητας.**
- 2) **Η έλλειψη κοινής στρατηγικής προώθησης.**
- 3) **Το κόστος πιστοποίησης είναι πολύ υψηλό σε σχέση με τα έσοδα.**

Για να ολοκληρωθεί η επισκόπηση, ένα άλλο πρόβλημα που γίνεται αντιληπτό είναι η **έλλειψη αλλαγής γενεών.**

Επιπλέον, η έρευνα αποκαλύπτει απόψεις που δεν έχουν ακόμη ληφθεί υπόψη, όπως η **έλλειψη εμπιστοσύνης των παραγωγών** στο σύστημα των γεωγραφικών ενδείξεων και η **έλλειψη ευελιξίας του γραφειοκρατικού συστήματος.** Αυτό αφορά, ειδικότερα, την έλλειψη ευελιξίας στις γραφειοκρατικές διαδικασίες για τις αιτήσεις τροποποίησης των προδιαγραφών των προϊόντων.

Οι περισσότερες περιφέρειες θεωρούν ότι **οι γεωγραφικές ενδείξεις που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν θα πρέπει να λάβουν μεγαλύτερη θεσμική στήριξη,** αν και σε ορισμένες περιπτώσεις αναφέρεται ότι ήδη λαμβάνουν επιδοτήσεις από τις περιφερειακές αρχές. Εφαρμόζονται ήδη διάφορες στρατηγικές, κυρίως οικονομικής στήριξης.

Οι περιφέρειες θεωρούν ότι είναι απαραίτητο να **εφαρμοστεί μια στρατηγική αφιερωμένη στον τομέα αυτό,** αλλά δεν συμφωνούν όλες με μια στρατηγική της ΕΕ. Οι **δράσεις θεωρούνται κυρίως τοπικές, προσαρμοσμένες στην περιοχή και στον υπό εξέταση τομέα παραγωγής.**

Ορισμένες περιοχές τονίζουν ότι η **κλιματική αλλαγή δεν είναι ένας παράγοντας που πρέπει να υποτιμηθεί.** Συχνά οι παραγωγοί, ιδίως όσοι ασχολούνται με τη γεωργία και τα οπωροκηπευτικά προϊόντα, έρχονται αντιμέτωποι με κλιματικές καταστροφές που τους αναγκάζουν να χάσουν μεγάλο μέρος της παραγωγής τους.

Τέλος, οι περιφέρειες πρότειναν τα εξής:

- Να δοθεί μεγαλύτερη στήριξη στις μικρές και μεσαίες ΓΔ,
- Να συνοδεύσει τις μικρές και μεσαίες γεωγραφικές ενδείξεις μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης,

- Να επενδύσει στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές),
- Να γίνουν σημαντικότερες επενδύσεις στην επικοινωνία και την προβολή,
- Υποστήριξη της μείωσης της γραφειοκρατίας,
- Να ενθαρρυνθεί η συλλογή περισσότερων δεδομένων για την απόκτηση βαθύτερης κατανόησης των αλυσίδων εφοδιασμού ΓΕ,
- Προώθηση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Επιλέχθηκαν έξι περιπτώσιολογικές μελέτες για να ληφθεί η άποψη των παραγωγών. Η επιλογή έγινε σε συνεργασία με τα περιφερειακά υπουργεία.

Η επιλογή των αλυσίδων παραγωγής για τις μελέτες περίπτωσης τηρούν τα ακόλουθα κριτήρια: η **ομοιογένεια του μεγέθους** (πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες παραγωγές), η **ομοιογένεια της ονομασίας** (DOP/IGP), η **φύση του προϊόντος** (μεταποιημένο/ημιμεταποιημένο/φρέσκο) και η **ομοιογένεια της προέλευσης** (μεταξύ των περιφερειών μελών της AREPO). Ο στόχος ήταν να **υπάρχει ισορροπία στο πλαίσιο των περιπτώσιολογικών μελετών και να κατανοήσουμε εάν κάποιες θέματα ήταν μόνο συγκεκριμένες σε ορισμένους τύπους προϊόντα.**

Οι συνεντεύξεις διήρκεσαν, κατά μέσο όρο, μία ώρα και ήταν δομημένες σύμφωνα με ακριβή λογική.

Παρουσίαση του προϊόντος:

Στο πρώτο μέρος **τέθηκαν γενικές ερωτήσεις για την κατανόηση του προϊόντος και της αλυσίδας εφοδιασμού.** Σχετικές ερωτήσεις τη δομή της αλυσίδας παραγωγής, κυρίως τα οικονομικά και παραγωγικά στοιχεία του τελευταίου έτους (κύκλος εργασιών, όγκος παραγωγής, τιμή πώλησης, τιμή στο ράφι, διαφορές με μη πιστοποιημένα προϊόντα, τάσεις των τελευταίων ετών κ.λπ.) Σκοπός ήταν να διερευνηθεί η δομή διακυβέρνησης και η δυναμική μεταξύ των φορέων.

Οικονομική βιωσιμότητα:

Από οικονομικής άποψης, στόχος ήταν να κατανοήσουμε το κόστος και τα ζητήματα από την πλευρά της παραγωγής.

Κοινωνική βιωσιμότητα:

Ο στόχος ήταν η κατανόηση της παραγωγικής δομής, των δεσμών, των σχέσεων με τους καταναλωτές, των δραστηριοτήτων για την προώθηση του τουρισμού και της συμμετοχής των νέων για την προώθηση της αλλαγής των γενεών.

Περιβαλλοντική βιωσιμότητα:

Σκοπός των ερωτήσεων ήταν να κατανοηθεί η έκταση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, ο αντίκτυπος της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων και η σχέση με τη βιολογική παραγωγή.

Βιωσιμότητα της διακυβέρνησης:

Τέλος, στόχος ήταν η κατανόηση της λειτουργίας των οργανώσεων παραγωγών και η σύνδεση με τοπικά και περιφερειακά φορείς και τις αρχές. Ο τελικός στόχος ήταν να κατανοηθεί το είδος της υποστήριξης που λαμβάνουν και ο βαθμός συμμετοχής των οργανώσεων αυτών.

Μάιος 2022

Οι μελέτες περίπτωσης που αναλύθηκαν είναι: **Gata-Hurdes** ΠΟΠ (εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο) και **Patatas de Prades** ΠΓΕ (πατάτες) για την Ισπανία, **Höri Bülle** ΠΓΕ (κρεμμύδι) για τη Γερμανία, **Marrone di Caprese Michelangelo** ΠΟΠ (κάστανο) για την Ιταλία, **Pefkothymaromelo Kritis** ΠΟΠ (μέλι) για την Ελλάδα και **Valençay** ΠΟΠ (κατσικίσιο τυρί) για τη Γαλλία.

Τα αποτελέσματα είναι εν μέρει ασύμφωνες με τις απόψεις των περιφερειών. Αυτό δηλώνει απλώς διαφορετικές προτεραιότητες και δεν αποτελεί ένδειξη ασυμφωνίας ή ασυμμετρίας πληροφόρησης.

Οι παραγωγοί τόνισαν την έλλειψη **βιωσιμότητας της διακυβέρνησης**. Αυτό οφείλεται στο χαμηλό επίπεδο συμμετοχής των παραγωγών στην αλυσίδα και το σύστημα ΓΕ και στο χαμηλό επίπεδο συντονισμού μεταξύ τους. Όταν η διακυβέρνηση είναι αδύναμη ή ανύπαρκτη, ολόκληρη η αλυσίδα υποφέρει.

Επιπλέον, υπάρχουν προβλήματα που σχετίζονται με την οικονομική βιωσιμότητα λόγω του κόστους της πιστοποίησης και της **δυσκολίας επένδυσης στην προώθηση**.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, επισημαίνεται η έλλειψη αλλαγής γενεών, η πολυπλοκότητα της γραφειοκρατίας και οι σχετικές επιβαρύνσεις.

Ορισμένοι παραγωγοί παρατηρούν αλλαγές στον αντίκτυπο του περιβάλλοντος και του κλίματος στην παραγωγή τους. Ωστόσο, από την άποψη της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, υπάρχει χαμηλή αντίληψη του προβλήματος. Χρειάζεται περισσότερη υποστήριξη και συνοδευτικά μέτρα από τις περιφέρειες, για να ευαισθητοποιηθούν οι πολίτες και να κατανοήσουν τις δυνατότητες αυτής της πτυχής.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ:

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, η **AREPO** **πρότεινε τις ακόλουθες συστάσεις:**

- **Ενίσχυση των ομάδων παραγωγών:** Για να μειωθεί η πόλωση της διαπραγματευτικής δύναμης, οι ομάδες παραγωγών πρέπει να ενισχυθούν και να ενθαρρυνθούν να επενδύσουν στην αλυσίδα εφοδιασμού. Η διαδικασία αυτή πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί με τη βελτίωση του αισθήματος εμπιστοσύνης των παραγωγών στο σύστημα γεωγραφικής ένδειξης. Επιπλέον, η εκπαίδευση και η κατάρτιση μπορούν να αποτελέσουν ισχυρά εργαλεία για τη δημιουργία εύρωστων ομάδων παραγωγών με καλή τοποθέτηση στην αγορά και την ικανότητα να μεταφέρουν μια εδαφική εικόνα.
- **Εξορθολογισμός των γραφειοκρατικών διαδικασιών.**
- **Εφαρμογή ενός ορισμού της βιωσιμότητας που θα αναφέρεται στη νομοθεσία της ΕΕ.**
- **Αύξηση της διαθεσιμότητας διοικητικών και στατιστικών δεδομένων σχετικά με το καθεστώς ΠΟΠ/ΠΓΕ σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών:** η ανάλυση των δεδομένων είναι το πρώτο βήμα για τη σαφή παρακολούθηση της ανάπτυξης των ΠΓΕ και, κατά συνέπεια, της επικράτειας. Είναι σκόπιμο να ενθαρρυνθεί η συλλογή και η ανταλλαγή δεδομένων, ιδίως μεταξύ περιφερειών, ερευνητικών φορέων και ιδρυμάτων.
- **Επένδυση στην έρευνα για τις ΓΕ.**
- **Υποστήριξη του δυναμικού των ΓΕ σε άλλους συναφείς τομείς:** η εισαγωγή των ΓΕ στις πολιτικές άλλων τομέων που συνδέονται στενά με αυτό το είδος παραγωγής, π.χ. τουρισμός, δημόσιες προμήθειες τροφίμων, προώθηση και διατήρηση της βιοποικιλότητας, εξασφαλίζει την πλήρη ανάπτυξη του δυναμικού του συστήματος και ενθαρρύνει τις μικρές και μεσαίες ΓΕ να διαφοροποιήσουν το δυναμικό τους.
- **Συνέχιση της στήριξης της πολιτικής προώθησης των προϊόντων γεωγραφικής ένδειξης:** διατήρηση και αύξηση επαρκούς προϋπολογισμού για τα προϊόντα γεωγραφικής ένδειξης,

χρηματοδότηση της υλοποίησης μικρών έργων προκειμένου να προσεγγιστούν περισσότεροι παραγωγοί, αύξηση του ποσοστού συγχρηματοδότησης της ΕΕ και απλούστευση των διαδικασιών συμμετοχής και υποβολής αιτήσεων.

- **Δημιουργία φόρουμ ανταλλαγής απόψεων για τις ΓΕ:** είναι σκόπιμο να δημιουργηθεί ένα τραπέζι/επιτροπή/σύμβουλιο/φόρουμ που θα συνεδριάζει καθ' όλη τη διάρκεια του έτους για την υποστήριξη των παραγωγών και των συστημάτων διαχείρισης σε τοπικά και επίκαιρα θέματα.
- **Παροχή επαρκούς υποστήριξης για την ψηφιοποίηση:** Ενθάρρυνση της ψηφιακής μετάβασης, δίνοντας οδηγίες στα συστήματα διαχείρισης και στους παραγωγούς να ψηφιοποιήσουν αρχεία, δεδομένα και πρακτικές για την ανάπτυξη μιας εξορθολογισμένης γραφειοκρατικής διαδικασίας και τη μείωση της ασυμμετρίας πληροφοριών μεταξύ του κόσμου της παραγωγής και των περιφερειακών κυβερνητικών φορέων.
- **Περισσότερη εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σχετικά με το σύστημα GI.**
- **Να ενθαρρυνθεί η έκδοση εξατομικευμένων περιφερειακών και τοπικών οδηγιών ως υποστηρικτικό υλικό για την κατάρτιση που απευθύνεται σε διάφορους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού:** τα πιο σημαντικά θέματα είναι ο συντονισμός μεταξύ των παραγωγών, η διακυβέρνηση, η πρόσβαση σε δημόσια κονδύλια και η μετάβαση στη βιωσιμότητα.
- **Ενίσχυση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών και πληροφοριών μεταξύ των διαφόρων φορέων του συστήματος.**
- **Ενεργές εκστρατείες επικοινωνίας:** ενίσχυση της επικοινωνίας για όλα τα χαρακτηριστικά του προϊόντος, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης και της εκπαίδευσης.
- **Ενίσχυση της διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα.**
- **Υποστήριξη της ενσωμάτωσης εθελοντικών μέτρων σχετικά με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα:** υποστήριξη των παραγωγών προς μια μετάβαση σύμφωνα με την Πράσινη Συμφωνία και τη Στρατηγική Farm to Fork, βοηθώντας τους να κατανοήσουν την έννοια της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και τον τρόπο εφαρμογής της.